

Referințe bibliografice

1. *Concursul Inovații la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*. Online. 2025. Disponibil: <https://www.hasdeu.md/ro/profesional/concursul-inovatiei-la-biblioteca-municipala-bp-hasdeu> [accesat 12.05.2025].
2. GARCÍA FEMENÍA, Ana María. *EIFL Public Library Innovation Programme: Evaluation of the takeup of PLIP innovation by other libraries. What sparks innovation in the public library sector?* Online. 2015. Disponibil: https://eifl.net/system/files/resources/201506/eifl_take-up_study_may_2015.pdf [accesat 12.05.2025].
3. KULIKOVSKI, Lidia. *Capacitatea inovațională a bibliotecii – filosofia și fundamentul schimbării ei*. BiblioPolis. 2012, vol. 42, nr. 1, pp. 10-16.
4. LIPEIKAITÉ, Ugnė și Susan SCHNUER. The EIFL approach to public library innovation: 900 libraries and counting. In: *International Leads*. Chicago. 2019, vol. 33, pp. 1-3.
5. *Urban Libraries Council. Innovations*. Online. 2025. Disponibil: <https://www.urbanlibraries.org/files/2023-Innovations-Winners-Brochure.pdf> [accesat 12.05.2025].

CZU 78.071.1(478)(092):027.52(478-25)=135.1

EUGEN DOGA ȘI REALITĂȚILE CULTURALE LA BIBLIOTECA DE ARTE „TUDOR ARGHEZI”

Anastasia MOLDOVANU,
șefa Bibliotecii de Arte „Tudor Arghezi”

Rezumat: Compozitorul Eugen Doga a susținut constant bibliotecile, contribuind la îmbunătățirea colecțiilor acestora. Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi” a beneficiat de donații importante din partea domniei sale, datorită înțelegerii profunde a nevoilor unui fond specializat. În contextul Renașterii Naționale, când bibliotecile și-au orientat colecțiile spre carte românească, contribuția lui Eugen Doga a avut un impact major: donațiile sale – dicționare, enciclopedii, albume de artă, partituri, cărți de teorie, CD-uri și DVD-uri, adesea cu autografe – au orientat profilul bibliotecii spre standarde europene. Și astăzi, aceste resurse reprezintă repere valoroase în structura colecțiilor Bibliotecii de Arte.

Cuvinte cheie: Eugen Doga, donație de carte, organizarea informației, biblioteca muzical-teatrală, creații muzicale.

Abstract: Composer Eugen Doga has been a constant supporter of libraries, contributing significantly to the development of their collections. The “Tudor Arghezi” Arts Library has benefited from his generous

donations, thanks to his deep understanding of the needs of a specialized collection. During the National Renaissance, when libraries redirected their acquisitions toward Romanian-language materials, Eugen Doga's contribution had a major impact: his donations – dictionaries, encyclopedias, art albums, scores, theoretical works, CDs and DVDs, often with autographs – helped align the library's profile with European standards. Even today, these carefully selected resources remain valuable reference points within the Arts Library's collections.

Keywords: Eugen Doga, book donation, information organization, music and theatre library, musical creations.

Unuia dintre cei mai de seamă reprezentanți ai culturii naționale, compozitor național de notorietate mondială... Eugen Doga, in memoriam.

De-a lungul mai multor decenii, Eugen Doga a fost un prieten adevărat al Bibliotecii de Arte „Tudor Arghezi”. Împreună cu el, am rescris istoria culturii naționale din perioada contemporană. În acest scop, am răsfoit pagini de arhivă, urmărindu-i evoluția chiar de la postul pe care îl ocupa în anii 1966-1967 ca învățător de muzică la Școala muzicală Nr. 1 din Chișinău. I-am transcris texte scrise de mână, prin care am dorit să-i facem publice opiniile și părerile despre copiii țării, care voiau să învețe unul sau mai multe din lista instrumentelor muzicale.

Cronica presei anilor '80-'90 ne relatează despre Biblioteca de Arte ca despre un centru important de informare și de lectură în viața capitalei. Acest fapt s-a datorat și activităților realizate de și împreună cu Eugen Doga.

În anul 1985, în incinta Bibliotecii de Arte, el a lansat primul său disc de vinil *Orașul meu cu umeri albi de piatră*¹, la care a fost prezentă și diva Operei Naționale, soprana Maria Bieșu. Pe discul, care se află și azi în resursele electronice ale bibliotecii, se păstrează autograful Maestrului: „Pentru colectivul minunat al acestei biblioteci!”

Acest disc de vinil a intrat în istorie prin mesajul transmis de cântecul *Orașul meu cu umeri albi de piatră*, devenit imnul Chișinăului. În ziarul *Chișinău, gazeta de seară*, din acea perioadă, putem citi următoarele:

¹ ДОГА, Евгений. Мой белый город. Музыка Евгения Доги [Звукозапись] : музыка к кинофильму / из кинофильма «Табор уходит в небо». Исполн. Ленинградский Концертный Орк. [Звукозапись] / Орк. Кинематографии ; дир. Анатолий Бадхен. – Ленинград : Вокальный ансамбль сибирских цыган ; Мелодия, 1985. – 1 грп. Ансамбль гитаристов ; дир. М. Нерсисян. – Ленинград : Мелодия, 1980. – 1 грп.

„Anume prin acest cântec, în imaginația noastră s-a afirmat chipul Chișinăului modern, al unui oraș cu umeri albi din piatră. Stilului plastic al versurilor îi corespunde muzica, căreia îi sunt caracteristice amploarea suflului melodic și expresivitatea intonațiilor, plasticitatea și caracterul firesc, dinamicul activ al ritmului. **Eugeniu Doga**, autorul muzicii viitorului film, a apreciat de la prima vedere melodicitatea versurilor lui Gheorghe Vodă”.

Un rezultat firesc și logic al acestui fapt a fost melodia, pe care actualmente o cunoaștem și o îndrăgim cu toții. Povestea acestei piese muzicale a început cu versurile propuse. În 1972, poetul Gheorghe Vodă a scris un scenariu pentru un film documentar televizat despre Chișinău. O dovadă în acest sens este mărturia compozitorului Eugen Doga:

„În cântec, cuvântul pentru mine este important. Dacă ascult cântecul și nu înțeleg mesajul, consider cântecul ca fiind mort. Atunci când scriu muzica, caut muzica în versuri. Dacă versurile mi-au răvășit sufletul, atunci mă așez la pian. *Orașul meu cu umeri albi de piatră*, cum a început să fie numită această lucrare, a fost inclus în concursul televizat «Cântecul 73». La totalizarea rezultatelor concursului, cântecul despre *orașul meu* s-a dovedit a fi printre cele mai bune și a căpătat popularitate unională. Participarea la concursul televizat «Cântecul 73» i-a adus un mare succes și Sofiei Rotaru. Peste un an, cu același cântec despre Chișinău, ea a participat la concursul internațional «Orfeul de aur» de la Sofia [Bulgaria] și a câștigat Premiul cel Mare. Cântăreața talentată, lansând cântecul, împreună cu el, a căpătat ea însăși popularitate. Ea a devenit o stea a estradei sovietice, iar cântecul despre *orașul meu* – o filă din Fondul de Aur al antologiei noastre de cântece”.

Printre primele publicații ale Bibliotecii de Arte a fost bibliografia lui Eugen Doga, apărută în anul 1993. A fost prima biobibliografie realizată la BM „B.P. Hasdeu”, menționa (la celebrarea celor 55 de ani de activitate ai Bibliotecii de Arte „Tudor Arghezi”) dr. Lidia Kulikovski, ex-directorul general al BM „B.P. Hasdeu”, martor ocular al evenimentelor de atunci, și prima bibliografie a lui Eugen Doga, elaborată de echipa Bibliotecii de Arte din acei ani. Până atunci, cercetarea se axa pe activitatea persoanelor demult trecute din viață. A fost o propunere îndrăznească, când ne-am decis să-l invităm pe tânărul Eugen Doga (nu avea nici 54 de ani împliniți) la o colaborare în domeniul cercetării creației lui. Ne privea cu suspiciune. Biobibliografia oglindește viața și creația compozitorului, cuprinzând două capitole: „Opera” și „Despre

viața și creația compozitorului”. Capitolul „Opera” include subdiviziunile „Creații instrumentale”, „Creații vocale”, „Înregistrări pe discuri”, materialul fiind selectat în ordine alfabetică și cronologică. „Creațiile vocale” cuprind lucrări pentru coruri, cântece solo, cântece pentru copii. Selectarea surselor documentare a fost terminată în iunie 1992.

La lansarea acestei ediții², dr. Lidia Kulikovski mai menționa: „Compozitorul, fiind copleșit de rezultat, a declarat că este disponibil să colaboreze și în continuare cu această bibliotecă”. Procesul de documentare și cercetare la lucrare a fost mai anevoios, se făceau primii pași în cercetare biobibliografică. Din raportul de activitate al bibliotecii pentru anul 2002, referitor la o posibilă reeditare a lucrării date, cităm: „Reîncepea lucrul de reeditare a indicelui bibliografic, deoarece se impunea necesitatea consultării unor noi tipuri de documente apărute (dischete, benzi magnetice), noi resurse electronice (navigarea în internet), consultarea unui număr mare de reviste muzicale și de cultură și a cărților noi din seria «Antologii», precum și reflectarea unor noi aspecte în activitatea maestrului Doga – activitatea muzicală și publicistică”. Totuși, dat fiind condițiile de activitate a bibliotecii într-un nou ritm de dezvoltare și accelerare a serviciilor în baza utilizării noilor suporturi electronice pentru documentele de tip special muzical, diversificarea tipurilor de resurse informaționale în domeniile respective și distanța mare față de țară o mare parte din timp, la care se afla Maestrul, lucrul de cercetare asupra unei noi ediții a biobibliografiei nu a mai continuat.

Cronica presei anilor 2000 ne relatează despre activitatea Bibliotecii de Arte ca despre un centru de artă important în viața capitalei. Desfășurarea evenimentelor cultural-artistice de amploare, la care participau personalități artistice de talia compozitorului Eugen Doga și a sopranei Maria Bieșu, muzicologi Gleb Ceaicovschi-Mureșanu și Aurelian Dănilă, regizorul Veniamin

² Eugeniu Doga : bibliografie ; alcăt. : Angela Salinschi ; respons. de ed. Lidia Kulikovski ; red. Ludmila Pânzari . – Chișinău : Universitas, 1993 . – 64 p.

Apostol și dramaturgul Andrei Strâmbeanu, au făcut ca biblioteca să devină o carte de vizită pentru chișinăuieni și pentru oaspeții de peste hotare. Grație acestor evenimente, la care erau lansate noi apariții editoriale, precum cărți, note muzicale, CD-uri și DVD-uri, ce au contribuit semnificativ la sporirea resurselor informaționale ale bibliotecii, aveau loc și alte activități specifice. Din raportul de activitate al bibliotecii pentru anul 2000 aflăm că cele mai solicitate teme ale elevilor și studenților din școlile cu profil specializat au fost preponderent la tematica muzicală. Pentru scrierea comunicărilor și a tezelor au fost utilizate discuri, dintre care cele mai solicitate erau cele ale lui Eugen Doga – piesele instrumentale, cântecele *Orașul meu* și *Maria-Mirabela*. În baza creațiilor muzicale pentru film ale compozitorului, în bibliotecă a fost revizuit și redactat fișierul „Cântece din filme”. Aflându-se departe de hotarele țării, Eugen Doga participa la activitățile organizate de bibliotecă prin corespondență. Astfel, a participat la o serată de creație (din ianuarie 2003) consacrată romanțelor pe versurile lui Mihai Eminescu sau la prezentarea publică a albumului de note *Ah, cerut-am de la zodii*, la care Eugen Doga a contribuit prin scrierea cuvântului-înainte.

În acest context, este relevant să ne amintim despre interesul, curiozitatea și dragostea lui E. Doga față de creația poetică a lui Mihai Eminescu, un izvor de inspirație enorm pentru el. În ziarul *Chișinău, gazeta de seară* din martie 1974, de exemplu, se punea în discuții aprinse tema eminesciană. Eugen Doga deja atunci avea o părere aparte despre versurile eminesciene: „Și dacă a venit vorba despre Doga, e just nu numai faptul că e un compozitor tânăr, ci și faptul că el s-a afirmat pe tema contemporană al acestui gen de melodii, s-a evidențiat ca un adevărat maestru, care se pricepe să transpună în muzică pulsul vremii. De aceea, nu trebuie să facem nici un fel de obiecțiuni cu privire la dreptul său de a-și alege liber tema, ce i-a inspirat această operă muzicală” (este vorba despre compunerea de către Eugen Doga a baletului-operă *Luceafărul*).

În anul 2002, în cadrul sărbătorii de primăvară Mărțișor, care, la inițiativa Ministerului Culturii, se marchează în Republica Moldova începând cu anul 1967, când a fost organizată prima ediție, Eugen Doga, fiind unul dintre invitații de onoare ai acestui Festival Internațional, a anunțat publicul prezent la deschiderea evenimentului despre donația de carte făcută unei „biblioteci specializate” din Chișinău. Atunci, el a spus că a adunat toată viața sa

această bibliotecă [personală], a clădit-o cărămidă cu cărămidă, și îi este greu să se despartă de ea. Însă e conștient de faptul că tânăra generație, care vine la această bibliotecă, are nevoie să învețe și să se informeze: „Donez această parte a bibliotecii mele tinerilor de aici, care vor să învețe, să studieze”.

În ziarul *Кишиневские ведомости* din februarie 2002, în articolul *Eugen Doga a făcut o donație unei biblioteci de arte* putem găsi următoarele:

„Compozitorul a făcut recent o donație de cărți și discuri Bibliotecii de Arte din Chișinău. Donația conține volume adunate pe parcursul vieții și cele care au fost cărțile de studiu ale dumnealui. Un popor fără un spirit cultivat nu poate exista, iar arta pornește, mai întâi, de la Dumnezeu din noi și de la tradiții moștenite care trebuie protejate. Între cărți sunt și volume cu valoare de unicat pentru bibliotecile republicii: *Istoria muzicii universale* în limba germană (editată în 1885), studiul *Muzica regiunii carpatice*, adusă de compozitor din Slovacia, două volume de muzică slovacă, înglobând exemple folclorice populare autentice din această regiune.

În colecția menționată (de peste două sute de materiale) merită o atenție deosebită ediția germană care include toate simfoniile lui Beethoven, o integrală a pieselor lui Ceaikovski pe discuri veline, un set de cărți la orchestrare pentru care compozitorul destăinuie că are o pasiune deosebită, un set impunător de cărți la teoria muzicii în toată complexitatea genului, precum și lucrări ale lui Eugen Doga care au fost publicate...

Aici s-ar preta reaminti și de o altă donație pe care a făcut-o compozitorul când a dus pianul de acasă, 15 ani în urmă [1983], la casa de cultură din satul natal Mocra, de prin părțile Râbnitei”.

Tot în anul 2002, compozitorul Eugen Doga a fost omagiat în incinta bibliotecii, la aniversarea a 65-a, în cadrul evenimentului cu genericul „Topit în cântec veșnic tânăr”, moderat de Serghei Pojar, cronicarul vieții muzicale din Republica Moldova. Atunci s-a vorbit despre creația compozitorului, despre succesele și realizările sale. Studenții de la Universitatea de Stat a Artelor³ au interpretat cântece din creația personală a maestrului, care, la rândul său, s-a oferit să interpreteze la pian muzica compusă de el pentru renumitul vals din filmul *Tandra și gingașa mea fiară*. Aniversarea de atunci a lui Eugen Doga constituie unul dintre principalele evenimente consacrate vieții și activității lui, desfășurat pentru publicul larg într-o bibliotecă. Aceasta ne permite să reiterăm că activitățile culturale constituie un prim-pas spre cercetare și, deci, spre înveșnicire. Astăzi, acest fapt rămâne de necontestat în memoria și conștiința publică, un act civic și o formă de promovare a valorificării patrimoniului cultural comunitar de către o bibliotecă.

În anul 2002, după cum este indicat în raportul anual al bibliotecii, s-au produs evenimente importante atât pentru bibliotecă, cât și pentru comunitate în general. A avut loc Conferința republicană a lucrătorilor din cultură pentru conducătorii de secții teatrale. În cadrul Conferinței, a fost desfășurată Ziua Informației despre Biblioteca de Arte. Comunității a fost prezentată o expoziție, care relatează despre colecțiile bibliotecii publice de tip specializat din domeniul artelor – despre apariția edițiilor noi pe subiecte din domeniul de profil (primite din Rusia, România și Republica Moldova). În premieră, la această Conferință republicană specializată, publicul a fost informat despre donația impunătoare de documente (cărți din domeniul muzicii, partituri muzicale, discuri de vinil) pe care a făcut-o compozitorul Eugen Doga bibliotecii (în total, peste 200 de exemplare).

Este oportun să evidențiem aici momentul că bibliotecile de tip specializat își construiesc colecțiile lor și grație donațiilor din bibliotecile personale ale unor profesioniști. La acel timp, colecția bibliotecii a ajuns să fie una din cele mai bogate și diversificate rezerve de publicații din Republica Moldova, România și Rusia, fiind bine organizată și reflectată în sisteme de informare tradiționale

³ Instituția dată s-a format în anul 1999, prin comasarea Institutului de Stat al Artelor și Academia de Muzică „G. Musicescu”; în forma ei actuală, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, a fost instituită în baza reorganizării Universității de Stat a Artelor la 1 septembrie 2002.

- cataloage alfabetice și sistematice de cărți, de partituri muzicale, de discuri, de reproduceri și, desigur, bibliografii în domeniu. În cadrul expoziției republicane, s-a pus accentul pe acest aspect important – gestionarea și conservarea eficientă a fondului de resurse. Un loc aparte îl deținea presa periodică – seriale, reviste de profil, ziare, care erau achiziționate și/sau donate de peste hotare (România și Rusia). Spre exemplu, în anul 1998, din România a fost donată revista *Secolul XX*,

în care erau reflectate aspectele literare (dramaturgie, traduceri în limba română a operelor literare străine), muzicale, cinematografice, cele din domeniul artelor plastice. Biblioteca mai primea și reviste pentru designeri, modelieri, pictori: *Mari pictori*, *Casa lux*, *Teatrul azi*, *Muzica*, *Noul cinema*, *Locuința mea*, *Das interiors*, *Pictura pas cu pas*, *Interier+Designer*, *Scena*, ziarele *Actualitatea muzicală*, *Ecran-magazin*; din Rusia, biblioteca achiziționa o altă serie de reviste și ziare de profil: ziarul *Экран и сцена*, revistele *Музыкальная жизнь*, *Сцена*, *Искусство кино*, *Юный художник*, *Современная драматургия*, *Киносценарии*.

Compozitorul Eugen Doga a fost un vizionar. A văzut/privit biblioteca ca pe una dintre provocările timpului, în care omul are posibilitate să-și fortifice potențialul creator. Și-a clădit întreaga sa carieră, având ca prioritate Biblioteca, a pledat pentru ea, a contribuit la îmbunătățirea ei substanțială prin donațiile sale valoroase. A fost familiarizat îndeaproape cu necesitățile de completare a resurselor unei biblioteci, a donat din biblioteca personală cărți care l-au format – enciclopedii și dicționare, partituri muzicale clasice și personale, cărți și CD-uri cu autografe, chiar și variantele de lucru ale creațiilor sale (așa numitele facsimile), noi ediții periodice din alte țări, noi titluri de carte. Și astăzi, miezul resurselor informaționale cu tematica muzicală națională și universală ale bibliotecii, selectate de Eugen Doga în cunoștință de cauză, poartă în sine un anumit scop. „Doar tinerii să învețe...” – scopul de familiarizare a tinerilor

începători, studenți, cercetători cu conceptul despre organizarea și gestionarea resurselor informaționale în diverse formate și contexte, fie ele cărți de teorie muzicală, lucrări din creația proprie (piese din concerte pentru violoncel, pian, chitară; balade, parafraze, romane, muzică pentru voce și pian), activități muzicale și metode de învățare a instrumentelor muzicale, note muzicale la filmele și spectacolele de teatru de la noi și de peste hotare, lucrări în format electronic:

„Toate acestea prind bine. Când compun un cântec, o simfonie sau o muzică de balet, caut întotdeauna să formulez un fel de supra-sarcină. Încerc să duc expresia până la capăt, să rămân original chiar în cea mai mărunta bucată muzicală”.

Oriunde s-ar fi aflat, Maestrul și-a făcut prezența în viața Bibliotecii de Arte atât cât i-a fost hărăzit! Între bibliotecă și compozitorul Eugen Doga au existat mereu relații de colaborare și prietenie. 1 Martie, ziua de naștere a compozitorului, a devenit pentru bibliotecă una specială – Zi de informare, consacrată activității și operei integrale ale Maestrului; pentru ziua de 17 iulie, Ziua Chișinăului, și pentru decada Zilele Chișinău, marcată în luna octombrie în contextul sărbătorii religioase Hramul Orașului, a devenit o tradiție ca în incinta bibliotecii să răsună melodia *Orașul meu cu umeri albi de piatră* de Eugen Doga.

Am avut onoarea să-i redescoperim din noianul timpului partituri cu muzica scrisă de el odinioară, ce poartă amprenta anilor trecuți – notate cu caractere chirilice, cu paginile uzate de cititorii de atunci, care nu staționau pe rafturile bibliotecii, dar se împrumutau zilnic la domiciliu, se solicitau, se multiplicau.

În ianuarie 2022, s-au împlinit 55 de ani de la publicarea cărții *Orașul cântă = Topod noem*, editată în anul 1967 la Editura Cartea Moldovenească. Ediția, concepută și alcătuită de Eugen Doga, prezintă o culegere de paisprezece cântece despre orașul Chișinău compuse de compozitorii moldoveni. Cartea este mărturia despre dragostea pe care a purtat-o Eugen Doga față de Chișinău. Trei piese muzicale din această ediție îi aparțin lui Eugen Doga: *Cu mine-i cântecul* pe versuri de Pavel Darie, *Mări de flori* pe versuri de Anatol Ciocanu, *Șantier ni-i țara toată* pe versuri de Nicolae Esinencu.

Creația compozitorului constituie un subiect important în conținutul blogului specializat „Chișinău muzical” al Bibliotecii de Arte⁴. Conținutul elaborat de bibliotecari este divers:

⁴ <https://bibliomusic.wordpress.com/?s=doga>

- apariții editoriale:
<https://bibliomusic.wordpress.com/2018/10/17/eugen-doga-dialogurile-dragostei-noi-partituri-muzicale/>;
- lista bibliografică a lucrărilor din resursele informaționale ale bibliotecii:
<https://bibliomusic.wordpress.com/2017/03/01/eugen-doga-compozitor-academician/>;
- lucrări de compoziție în domeniul muzicii de estradă:
<https://bibliomusic.wordpress.com/2025/05/17/muzica-usoara-moldoveneasca-cantece-de-estrada/>;
- învățământul muzical național:
<https://bibliomusic.wordpress.com/2025/04/29/invataman-tul-muzical-republican-in-anii-60-ai-secolului-xx/>
- fenomenul muzical național:
<https://bibliomusic.wordpress.com/2025/04/25/fenomenul-muzical-moldovenesc-din-a-doua-jumatate-a-secolului-xx/>
- cântecele consacrate orașului Chișinău:
<https://bibliomusic.wordpress.com/2022/10/12/3314/>;
<https://bibliomusic.wordpress.com/2024/06/19/orasul-meu-cu-umeri-albi-de-piatra/>.

Crearea acestor conținuturi a fost posibilă doar prin procesul de documentare și cercetare a surselor preluate din paginile presei naționale, cât și din materialele Ministerului Culturii și din colecția Agenției Naționale a Arhivelor. O altă sursă în elucidarea creației componistice a maestrului sunt resursele informaționale ale bibliotecii, în special colecția partiturilor muzicale editate în perioada sovietică. Aceste resurse sunt binevenite din motivul că sunt însoțite de instrucțiuni și comentarii metodice făcute de specialiști în domeniu, unii dintre ei cunoscând foarte bine personalitatea creatorului.

În perioada anilor ce au urmat, începând cu cei de după Renașterea Națională, Eugen Doga și-a extins semnificativ opera de creație. A militat permanent la o apropiere față de literatură în creația componistică, a colaborat cu scriitori renumiți, în special cu Grigore Vieru, Gheorghe Vodă, Ion Podoleanu, Anatol Ciocanu ș.a. Despre această colaborare au fost elaborate liste bibliografice, structurate după domenii (cântece pentru copii, cântece populare și de estradă, cântece religioase), după limbă (ediții în

limbile română și rusă), după tipul documentelor (înregistrările audio-video)⁵.

Eugen Doga a editat cărți de literatură artistică și literatură autobiografică, a realizat activități muzicale de înaltă ținută artistică și muzicală, a colaborat cu o vastă listă de specialiști din domeniul interpretării, compoziției, a regiei, a actoriei și a literaturii, care au îmbogățit semnificativ cultura muzicală națională. De altfel, despre relațiile de colaborare multilaterală în direcția dată el spune în felul următor: „Succesul unui film, după părerea mea, poate fi asigurat numai atunci când regizorul, operatorul, actorii și compozitorul lucrează până la limita posibilităților lor și fără a-și pierde stilul în creație”.

Biblioteca de Arte a identificat, promovat și cultivat valoarea științifică și importanța activității sale. Despre noutățile editoriale ale compozitorului și cărțile apărute despre el, am informat comunitatea cu multă responsabilitate. În anul 2021, pe pagina de Facebook a Bibliotecii de Arte, am scris astfel:

„La București, a fost editată monografia *Eugen Doga: Perspectiva inversă* (București: Editura Academiei Române, 2020). Cartea este semnată de muzicologul Ion Gagim, doctor habilitat în pedagogie, Maestru în Artă, profesor universitar. Lucrarea are 224 de pagini și a fost scrisă pornind de la ideea de a fi editată pentru difuzare în special în dreapta Prutului, unde nu au fost publicate până în prezent cărți despre marele compozitor, în scopul de a lărgi cunoașterea operei sale. Noua apariție are ca subiect muzica maestrului, mesajele pe care le conțin creațiile sale prin sonoritățile pe care le-a turnat compozitorul în partitură și care cuceresc inimile ascultătorilor prin vraja lor. De aceea, cartea se adresează cititorului nu doar ca «cititor», ci și ca «ascultător» al creațiilor compozitorului. În acest scop, autorul cărții vine cu prezentarea și comentariile unui șir de lucrări, în intenția de a înlesni perceperea și înțelegerea lor aprofundată”.

Aniversarea a 85-a a compozitorului am marcat-o la bibliotecă în anul 2022 (când a fost declarat Anul Cultural Eugen Doga) prin organizarea conferinței științifice cu genericul „Perceperea și înțelegerea mesajului în creația compozitorului Eugen Doga”. Un eveniment important, organizat de Biblioteca de Arte și BM „B.P. Hasdeu”, un for științific cu participarea unor nume notorii din arta și știința muzicală, a pedagogiei muzicale, a cercetării

⁵ Aceste date pot fi accesate la următoarele linkuri: <https://bibliomusic.wordpress.com/2017/03/01/eugen-doga-compozitor-academician/>; <https://bibliomusic.wordpress.com/2018/03/05/lista-bibliografica-poetul-grigore-vieru-in-muzica/>.

muzicologice, a poeților și bibliotecarilor, pe care Maestrul i-a cunoscut în viața reală. Din partea bibliotecii a fost prezentată informația amplă despre Eugen Doga în calitate de autor de cărți, alcătuitor de culegeri și volume, autor al metodelor de învățat la instrumente muzicale, autor al muzicii de film, autor de cărți de literatură biografică și beletristică⁶.

Ultimele sale vizite în bibliotecă compozitorul le-a avut în septembrie 2021 și 2022: una cu scop de cercetare și documentare, fiind însoțit de angajații de la Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural a Consiliului municipal Chișinău, și alta, când a răspuns solicitării noastre de a participa la o întâlnire cu copiii în incinta bibliotecii.

Subiectul discuțiilor inițiate de Maestru la aceste întâlniri a fost variat: despre talent și trudă, despre ochiul de copil, care prinde tot, dar și capacitatea lui de a percepe perfect muzica, încă din frageda copilărie. Apoi, retrași în liniștea unei săli de lectură, am discutat nemijlocit despre bibliotecă. Neașteptată a fost mărturisirea sa despre acea donație de carte, făcută „bibliotecii din vale... Am adus aici o mașină întreagă de cărți...” Atunci, din dulapuri, i-am pus pe masă acele facsimile, variantele de lucru ale partiturilor sale muzicale, care, răsfându-le, i-au trezit amintiri din acele timpuri, de la sfârșitul anilor '70, din anii '80, '90, '2000. I-am mărturisit că și acum această donație stă la baza colecției speciale muzicale ale bibliotecii. Mi-a spus, fiind conștient de acest fapt, că „tânără generație, care vine la această bibliotecă, are nevoie să învețe și să se informeze...” Atunci, reconfirmând, a spus că a adunat toată viața sa această bibliotecă, a clădit-o cărămidă cu cărămidă, și că îi este greu să se despartă de ea: „Doresc ca această parte a bibliotecii mele să fie în folosul tinerilor de aici, care vor să învețe, să studieze”. Consemnăm doar că, în cadrul vizitei sale, Eugen Doga a rămas surprins de bogăția spirituală a bibliotecii. Părerea lui, spusă în toamna lui 2021 ne-a uimit: „Într-o bibliotecă, este foarte mult de lucru. Voi aveți aici o bijuterie, la care trebuie să depuneți toate eforturile pentru a o transforma într-un veritabil Centru de Artă și Cultură”.

În cadrul celei de-a doua vizite, în septembrie 2022, la întâlnirea sa cu copiii, am avut parte și de un moment care ne-a luat

⁶ Informația despre organizarea Conferinței și despre comunicările participanților a fost relatată în volumul 85 (nr. 2) al revistei *BiblioPolis* din anul 2022, în paginile 64-68, 68-79, 80-89, 90-92.

prin surprindere. Din intenții nobile și din respect pentru oaspețele mult așteptat, am preconizat invitația unui moderator al evenimentului și a unei persoane cu care a avut o experiență de lucru de ani buni alături de maestru Eugen Doga. Este vorba despre scriitoarea Viorica Covalschi, cunoscută și îndrăgită de copii din cadrul Programului de lectură „Chișinăul citește”, și despre apariția cărții *Plaiule cu vise albastre*, semnată de Eugen Doga și Viorica Covalschi și inclusă în acest program.

Am avut prilejul să vorbim și despre lucrul de cercetare în bibliotecă, despre care, cu regret a menționat, că și-ar dori să i se elaboreze o nouă biobibliografie, să fie inițiat acest proces de către BM „B.P. Hasdeu”, readucând din amintire perioada primei sale „Biografii” din 1993, când „bibliotecarele frumoase de la această bibliotecă au făcut un lucru atât de mare”.

Avem a spune spre final că Eugen Doga a fost dintotdeauna prietenul bibliotecilor. Chiar aflându-se la depărtare, el a continuat să doneze compoziții muzicale personale, fapt care a contribuit la suplinirea neîntreruptă a resurselor la subcolecția „documente de muzică tipărită”. La ultima sa vizită, a venit cu o donație de șase cărți din creația proprie, toate cu autograf.

Plecarea lui Eugen Doga ne-a prins total nepregătiți. Astăzi, îi rămânem îndatorați, dar mândri la gândul că am fost contemporani cu Domnia sa!

Referințe bibliografice

1. DOROȘ, L. Ziua lui Eminescu! *Chișinău. Gazetă de seară*. 1974, 26 mar., p. 3.
2. Eugen Doga. Aurelian Dănilă (red. coord.). Tamara Osmoschescu (red.). Chișinău: Combinatul Poligrafic, 2002, p. 10.
3. Eugen Doga a făcut o donație unei biblioteci de arte. *Кишиневские ведомости*. 2002, 26 febr., p. 4.
4. Serată omagială: 65 ani ai compozitorului Eugen Doga. In: *Biblioteca de arte: Raport de activitate 2002*. Chișinău, 2003, p. 15.
5. STOLEAR, Zinovii. Orașul meu cu umeri albi de piatră. *Chișinău. Gazetă de seară*. 1987, 10 ian., p. 3.